

ՀՀ(Բ)Գ ԿՆՆՏԵՆՈՄԻ
ԳՐԱԳԱԳԱՆԴԱՅԻ ԵՎ
ԱԿԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆ

Մեջբերումներ ԲԼՈՇՆՈՏ

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

№ 24

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1951

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՍՍՌ ԺՈՂՈՐԴԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ (ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՏԵՆԱԿԱԼՆԵՐԻ) ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ 1

Օգտագործիր գրույցի ժամանակ

Ինչ ՏՎԵՑ ՄԵՐ ՌԵՍՊՈՒԲԼԻԿԱՅԻՆ 1951 ԹՎԱԿԱՆԸ (թվեր և փաստեր) 3

Օգնություն ազիտատորներին

Ինչ՞՞՞ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԵՆԻ ԶՐՈՒՅՅՆԵՐԸ 16

Ազիտացիոն աշխատանքի փորձից

Հ. ԱՂԻԶԲԵԿՅԱՆ.— Քանաքեպետի ազիտակույնի տիպը 24

Միջազգային քեմաներ

Ինչ է ՏԵՂԻ ՌԵՆԵՆՈՒՄ ԵԳԻՊՏՈՍՈՒՄ 32

ԹԵՄԱՆԵՐ, ՊԼԱՆՆԵՐ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԴԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ԶՐՈՒՅՅՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ 45

ՆՊՐ ԳՐԲԵՐ 49

Խմբագրության հասցեն.— Երևան, ՀԿ(Բ)Պ Կենտկոմ, Պրոպագանդայի և ազիտացիայի բաժին, հեռախոս՝ 2—52—78

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՍՍՌ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ (ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՏԵՆԱԿԱԼՆԵՐԻ) ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1951 թվականի դեկտեմբերի 16-ին տեղի ունեցան Հայկական ՍՍՌ ժողովրդական դատարանների ընտրությունները:

Աշխատավորների դեպուտատների շրջանային և ֆաղաֆային Սովետների գործադիր կոմիտեներից Հայկական ՍՍՌ Գերագույն Սովետի նախագահությունում ստացված փվեարկության արձանագրությունների հիման վրա պարզվել է, որ Հայկական ՍՍՌ ժողովրդական դատարանների (ժողովրդական դատավորների և ժողովրդական ատենակալների) ընտրություններում փվեարկությանը մասնակցել է բոլոր ընտրողների 99,99 տոկոսը:

Ժողովրդական դատավորների քեկնածուների օգտին տրված ձայների թիվը կազմում է փվեարկությանը մասնակցած ընտրողների

րի ընդհանուր քվի-99,77 տոկոսը, ժողովրդական ատենակալների թեկնածուների օգտին՝ 99,99 տոկոսը:

Ընտրությունները տեղի են ունեցել բոլոր ընտրական օկրուգներում:

Ընտրված բոլոր ժողովրդական դատավորները և ժողովրդական ատենակալները կոմունիստների և անպարտիականների բոլոր թեկնածուներն են:

Ընտրված ժողովրդական դատավորների և ժողովրդական ատենակալների թվում կանայք կազմում են 41,3 տոկոսը, ՀամԿ(բ)Պ անդամները և թեկնածուներ՝ 54,6 տոկոսը, անպարտիականները՝ 45,4 տոկոսը:

Ընտրություններն անցան աշխատավորների փողովակալան մեծ ակտիվության պայմաններում:

1921 թվականի մարտի

ԼՍԻՆՅՍԻՐՐՐՆԻ ՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏԻ

ԲՈՒԴԱՊԵՏԱՎԵՐԻՏԵՏԻ

ԼՈՐԴՐՐՆԻ (ԴՍՏԱՎԵՐԻՏԵՏԻ)

ՀՈՅՐՈՐԴՐՐՆԻ ՊՈՍԵՏՈՐԱՏԻ

ՀՈՅՐՈՐԴՐՐՆԻ

ՕԴՏԱԳՈՐԾԻՐ ԶՐՈՒՅՅՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ

ԻՆՉ ՏՎԵՑ ՄԵՐ ՌԵՍՊՈՒԲԼԻԿԱՅԻՆ 1951 ԹՎԱԿԱՆԸ (ԹՎԵՐ ԵՎ ՓԱՍՏԵՐ)

Մեր երկրի համար 1951 թվականը հանդիսացավ սոցիալիստական էկոնոմիկայի, դիտությունների, արվեստի, կուլտուրայի, ինչպես նաև ժողովրդի նյութական կյանքի պայմանների հետագա վերելքի տարի: Բոլշևիկյան պարտիայի ղեկավարությամբ սովետական ժողովուրդը, հաջողությամբ շարունակելով խաղաղ շինարարական աշխատանքը, 1951 թվականին նոր, խոշոր քայլ կատարեց կոմունիզմի կառուցման ճանապարհին:

Մոսկվայի Սովետի հանդիսավոր նիստում տված ղեկուցման մեջ ընկ. Բերիան նշեց. «Այս տարվա 10 ամիսների ընթացքում տրետեհական շինարարության ասպարեզում կառարված աշխատանքի արդյունքները ցույց են տալիս, որ 1951 թվականի ժողովրդատնտեսական պլանը կկատարվի և կգերակատարվի: Արդյունաբերական ար-

տադրանքը անցած տարվա համեմատությամբ կավելանա ավելի քան 15 տոկոսով և երկու անգամ կգերազանցի նախապատե-
րազմյան 1940 թվականի արտադրանքը: Արդյունաբերության հիմնական արտադրա-
կան ֆոնդերը, 1950 թվականի համեմատու-
թյամբ, կաճեն 12 տոկոսով»:

Արտաքին քաղաքականության բնագավա-
ռում Սովետական Միությունը 1951 թվա-
կանի ընթացքում շարունակեց իր անդուլ-
պայքարը խաղաղության համար, որն էլ
ավելի բարձրացրեց նրա միջազգային հե-
ղինակությունը, որպես ամբողջ աշխարհում
խաղաղության մեծ պաշտպանի, խաղաղու-
թյան և դեմոկրատիայի լազերի դրոշակա-
կրրի:

***

Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբ-
լիկաների Մեծ Միության եղբայրական, հա-
մերաշխ ընտանիքում 1951 թվականին նոր,
փայլուն նվաճումներ ձեռք բերեց նաև Հայ-
կական ՍՍՌ-ն: Ռեսպուբլիկայի ամբողջ ար-
դյունաբերությունը ընթացիկ տարվա 11
ամսվա պլանը կատարեց 105,4 տոկոսով:

1951 թվականին ռեսպուբլիկայում դոր-
ծարկվեցին արդյունաբերական մի շարք
նոր ձեռնարկություններ, այդ թվում նրանի
նուրբ մահուդի կոմբինատը, էլեկտրալամ-

— 4 —

պերի, ավտոնորոգման, մետաղյա ամանե-
ղենի, աղյուսի դործարանները, դերմոնտինի
և մոմալաթի ֆաբրիկան, Խոմանյանի հրա-
կայուն աղյուսի, Կիրովականի կղմինդրի և
աղյուսի գործարանները: Շինարարական
խոշոր աշխատանքներ կատարվեցին Մսեղե-
նի-կաթնեղենի արդյունաբերության մի-
նիստրության գծով: Շահագործման հանձն-
վեց Կիրովականի կաթի վերամշակման
գործարանը, որն արտադրում է բաշմազան
կաթնամթերքներ՝ խտացրած կաթ, սեր, պա-
նիր և այլն: Գործող արդյունաբերական
ձեռնարկությունների շարքը մտան յուղի-
կաթի գործարանը Թալինի շրջանի Մաստա-
րա գյուղում, ինչպես նաև Ախուրյանի շրջ-
անի Մուսայելյան գյուղում, Ազիզբեկովի
շրջանի Միկոյան գյուղում և Ապարանի շրջ-
անի Շարկալա գյուղում կառուցված յուղի-
պանրի գործարանները:

Բացի այդ, ընդարձակվեցին ռեսպուբլի-
կայի մի շարք արդյունաբերական ձեռնար-
կություններ, կառուցվեցին տասնյակ նոր
ցեխեր:

Այս տարի ռեսպուբլիկայի արդյունաբե-
րական ձեռնարկությունները առաջընթաց
նոր քայլ կատարեցին արտադրանքի որա-
կական ցուցանիշների բարձրացման ուղղու-
թյամբ, յուրացրին նոր, ավելի կատարելա-

— 5 —

գործված ու հզոր մեքենաների ու արտադրանքի այլ, բարձրորակ տեսակների թողարկումը: Երևանի էլեկտրամեքենաշինական գործարանը սկսեց թողարկել 100 կիլովատից բարձր կարողություն ունեցող գեներատորներ և արանսֆորմատորներ, ինչպես նաև շարժական ենթակայաններ: Կոմպրեսորների գործարանը յուրացրեց նոր, ավելի հզոր կոմպրեսորների թողարկումը: Փոքր հիդրոտուրբինների գործարանն սկսեց արտադրել նոր հիդրոտուրբիններ և 7 տեսակի մղիչներ, Լենինականի մեխանիկական գործարանը ռեսպուբլիկայի շինարարությանը սկսեց մատակարարել քարտաշ մեքենաներ: Արտադրանքի նոր տեսակներ թողարկեցին Երևանի կաբելի, ավտոդողերի, քիմիական գործարանները, Բերիայի մետաքսագործվածքային ֆաբրիկան սկսեց թողարկել ավելի բարձրորակ գործվածքեղեն, Երևանի կաշվի գործարանի արտադրանքի ասորտիմենտը հարստացավ գերմոնտինի թողարկմամբ և այլն:

1951 թվականի ընթացքում լայն ծավալ ստացան լեռնահանքային հարստությունների հետազոտությունները, որոնք նոր հեռանկարներ են բացում մեր ռեսպուբլիկայում արդյունաբերության այդ կարևորագույն ճյուղի հետագա զարգացման համար:

— 6 —

Սովետական Հայաստանի աշխատավորները 1951 թվականի ընթացքում մեծագույն եռանդով շարունակեցին կատարել կոմունիզմի մեծ կառուցումների պատվերները: Մեր ռեսպուբլիկայի արդյունաբերությունը այդ կառուցումներին այս տարի ուղարկեց տրանսֆորմատորներ, կաբել, ավտոմեքենաների մասեր, զանազան սարքավորումներ, բարձրորակ շինանյութ և այլն: Ռեսպուբլիկայի աշխատավորությունը ժամկետից շուտ կատարեց կոմունիզմի մեծ կառուցումների բոլոր պատվերները:

Ռեսպուբլիկայի բազմաթիվ ձեռնարկությունների կոլեկտիվներ, լայնորեն ծավալելով սոցիալիստական մրցությունը, կիրառելով ստախանովյան աշխատանքի նոր մեթոդներ, տարեկան պլանը կատարեցին ժամկետից շուտ: Իրենց տարեկան պլանները ժամկետից ավելի քան մեկ ամիս շուտ կատարեցին Ալավերդու պղնձաձուլական կոմբինատը, Հալկոնսերվատրեստը, Հայկական ՍՍՌ Տեղական արդյունաբերության և Սննդի արդյունաբերության մինիստրությունների արտադրական ձեռնարկությունների կոլեկտիվները, Երևանի կաշվի, էլեկտրամեխանիկական, ծխախոտի ֆերմենտացիոն գործարանները, Բերիայի շրջանի Շահումյանի անվան մետաքսագործվածքային ֆաբրիկան,

— 7 —

Ալավերդու շրջանի Թումանյանի հանքավար-
չությունը, մի շարք այլ ձեռնարկություններ
և արհեստագործական կոռպորացիայի միա-
վորներ:

***

1951 թվականը մեր ռեսպուբլիկայի հա-
մար նոր վերելքի տարի հանդիսացավ նաև
գյուղատնտեսության բնագավառում: Այս
տարի առաջին անգամ Հայաստանի կոլտըն-
տեսություններն աշնանացան և գարնանա-
ցան ցորենի ցանքերը մասսայաբար պա-
րարտացրին հանքային պարարտանյութե-
րով, որը բարձրացրեց ցանքերի բերքատու-
թյունը: Հացահատիկային կուլտուրաների
ցանքատարածությունը նոր հողերի յուրաց-
ման հաշվին ընդարձակվեց մոտ 40 հազար
հեկտարով, Այսպիսով, ապահովվեց Հայ-
կական ՍՍՌ-ում ցորենի արտադրությունն
ավելացնելու մասին Միութենական Կառու-
վարության կողմից 1951 թվականի համար
տրված առաջադրանքի գերակատարումը:
Զգալիորեն ուժեղացավ ՄՏԿ-ների պարկը:

Հացահատիկային կուլտուրաների միջին
բերքատվությունն այս տարի զգալիորեն
աճեց: Այս տարի աճեցվել է նաև ծխախո-
տի, շաքարի ձախնդեղի, կարտոֆիլի, խոր-
դենու և բանջարա-բոստանային կուլտուրա-
ների բարձր բերք:

— 8 —

Ռեսպուբլիկայի կոլտնտեսային գյուղա-
ցիությունը պատվով կատարեց իր պարտա-
վորությունները հարազատ պետության հան-
դեպ: Հացահատիկի հանձնման պլանը կա-
տարվեց սահմանված ժամկետից 30 օր
շուտ, պետութանը հանձնվեց 1 միլիոն 441
հազար փութ հացահատիկ ավելի, քան
հանձնվել էր ամբողջ 1950 թվականի ըն-
թացքում: Ժամկետից շուտ կատարվեց նաև
պետութանը խաղող, պտուղ, խորդենի, շե-
րամի բոժոժ հանձնելու պլանը:

Կատարվում է ռեսպուբլիկայի անասնա-
պահության զարգացման եռամյա պլանը:
Ընթացիկ տարում յուրաքանչյուր ֆուրաժա-
յին կովից ստացված է մոտ 50 տոկոսով
ավելի կաթ, քան անցյալ տարի:

Ռեսպուբլիկայի գյուղատնտեսության հե-
տադա հզոր վերելքն ապահովելու համար
այս տարի ուժեղ թափով շարունակվեցին
Թալինի, Նորքի, Ներքին Զանգվի երկրորդ
հերթի ջրանցքների շինարարական աշխա-
տանքները, Արարատյան դաշտավայրի և
Արազդաշանի տափաստանի ճահճային հո-
ղերի չորացումն ու յուրացումը և իրրիգացիոն
այլ աշխատանքներ:

***

1951 թվականին նոր ծաղկման հասավ
Սոյետական Հայաստանի ձեռք ազգային,

— 9 —

բովանդակությամբ սոցիալիստական կուլ-
տուրան: Ժողովրդական կրթության բնագա-
վառի աշխատողները լուրջ աշխատանք կա-
տարեցին գյուղում պարտադիր յոթնամյա
կրթություն, իսկ քաղաքում միջնակարգ
կրթություն կենսագործելու ուղղությամբ:
Կառուցվեցին մի շարք նոր դպրոցներ, այդ-
թվում Երևանում, Լենինականում, Կալինի-
նոյի շրջանի Պրիվոլնոյե գյուղում, Թուման-
յանի հանքվարչությունում և այլն: Դպրո-
ցական նոր շենքերի շինարարություններ
սկսվեցին ռեսպուբլիկայի մի շարք ուրիշ
վայրերում: 1951 թվականի ընթացքում գյուղ-
ական ուսուցիչների շարքերը լրացրին
հարյուրավոր նոր, բարձրագույն մանկա-
վարժական կրթություն ստացած կադրեր:

Սովետական Հայաստանի աշխատավորա-
կան լայն մասսաների կուլտուրական հզոր
վերելքի մասին են վկայում նաև հետևյալ
թվերը: Եթե 1921 թվականին մեր ռեսպուբ-
լիկայում լույս է ընծայվել 10 անուն գիրք՝
21.600 տիրաժով, ապա այս տարվա 11
ամիսների ընթացքում լույս ընծայվեց 813
անուն գիրք՝ 4 միլիոն 814 հազար ընդհա-
նուր տիրաժով: Այս տարի շարունակվեց
Վ. Ի. Լենինի և Ի. Վ. Ստալինի Երկերի ժո-
ղովածուների հրատարակությունը, բացի
այդ, լույս տեսան մարքսիզմ-լենինիզմի

— 10 —

կլասիկների 12 անուն աշխատություններ,
դպրոցականներն ստացան 84 անուն դասա-
գիրք, մանուկների համար հրատարակվեց
41 անուն գիրք և այլն:

Ռեսպուբլիկայի թատրոնների ռեպերտուա-
րը հարստացավ նոր, փեղարվեստական
բարձր արժեք ունեցող բեմադրություննե-
րով: Շոշափելի աշխատանք կատարվեց
օպերայի նոր բեմադրությունների ուղղու-
թյամբ: Բեմադրվեցին «Դուբրովսկի», «Կա-
րինե» օպերաները, «Կարմիր կակաշ» բալե-
տը:

Այս տարի Հայաստանի գիտնականները
կատարել են մի շարք աշխատանքներ, ու-
րոնք լուրջ նշանակություն ունեն ժողովրդա-
կան տնտեսության համար: Հայկական ՍՍՌ
Գիտությունների ակադեմիայի իսկական ան-
դամ Ի. Նդիազարյանի ղեկավարությամբ հա-
ջողությամբ անց են կացվում Կուրբչևսկան
հիդրոհանգույցի մեծ մոդելի փորձարկման
հետազոտությունները: Ակադեմիայի Երկրա-
բանության ինստիտուտի և Շինանյութերի ու
կառուցվածքների ինստիտուտի կոմպլեքսա-
յին արշավախմբի ջոկատներն ուսումնասի-
րել են նստվածքային երևույթները Վոլգայի
աջ ափին, իսկ Ստալինգրադյան հիդրո-
հանգույցի ջրամբարի կառուցման գոտում

— 11 —

հետազոտել և ուսումնասիրել են շինանյութերի հանքավայրերը:

Կոմունիստական պարտիայի, Սովետական Կառավարության և անձամբ ընկեր Ստալինի ամենօրյա հոգատարության շնորհիվ օրըստօրե բարելավվում են Սովետական Հայաստանի աշխատավորության կյանքի պայմանները: 1951 թվականի ընթացքում է՛լ ավելի ծաղկեցին ու բարգավաճեցին մեր ռեսպուբլիկայի քաղաքներն ու գյուղերը, կառուցվեցին տասնյակ հարյուրավոր նոր բնակելի շենքեր, բացվեցին նոր փողոցներ, զբոսավայրեր: Ընթացիկ տարում Հայկական ՍՍՌ-ում բնակարանային շինարարության համար հատկացված կապիտալ ներդրումների գումարը, անցյալ տարվա համեմատությամբ, ավելացել է 67 տոկոսով: Պետությունը խոշոր միջոցներ հատկացրեց քաղաքների և շրջանային կենտրոնների բարեկարգման համար:

Հայ ժողովրդի ազատագրության 31-րդ տարեդարձը Երևանի աշխատավորները նըշեցին քաղաքի երկրորդ ջրմուղի գործարկումով. որ մի նոր, խոշոր նվաճում է քաղաքային տնտեսության զարգացման գործում: Նոր ջրմուղի շահագործումով Երևանի բնակչության յուրաքանչյուր շնչին օրական տըր-

— 12 —

վող ջրի քանակը կհասնի մոտ 200 լիտրի: Երևանի աշխատավորությունն այսուհետև լիակատար կերպով ապահոված կլինի սառնորակ աղբյուրներից հոսող բարձրորակ խմելու ջրով:

Ջրմուղի ցանցն ընդարձակվեց նաև Կիրովականում, Կրասնոսելսկում, Գորիսում, Կոտայքում և Կալինինոյում:

Ինչպես ամեն տարի, 1951 թվականին ևս մեր պետությունը խոշոր միջոցներ հատկացրեց Սովետական Հայաստանի աշխատավորության առողջապահության գործին: Այս տարվա ընթացքում շարունակվեց բուժ-հիմնարկների, մանկամսուրների և կոնսուլտացիաների ցանցի ընդարձակումը, նոր հիվանդանոցներ բացվեցին Դիլիջանում, Գյումուշգեսի կառուցողների համար: Ռեսպուբլիկայի շրջանները մշտական աշխատանքի գործուղվեցին հատուկ մասնագիտություն ունեցող ավելի քան 140 բժիշկ: Լայն աշխատանքներ ծավալվեցին Հայաստանի կուրորտները բարեկարգելու և ընդարձակելու ուղղությամբ:

1951 թվականի ընթացքում ռեսպուբլիկայի աշխատավորներից սանատորիաներում բուժվել և հանգստացել է մոտ 5.900 մարդ, իսկ հանգստյան տներում իրենց արձակուր-

— 13 —

դրն են անցկացրել ավելի քան 5.500 մարդ։
Միայն երևանի 18 հազար դպրոցականներ
ամառվա ընթացքում հանգստացել և կազ-
դուրվել են պիոներական ճամբարներում։

***

Մեր ռեսպուբլիկայի կյանքում 1951 թվա-
կանի ընթացքում խոշոր իրադարձություն
հանդիսացավ ՀԿ(Բ)Պ 15-րդ համագումար-
ը։ Ռեսպուբլիկայի աշխատավորները ՀԿ(Բ)Պ
15-րդ համագումարը դիմավորեցին սո-
ցիալիստական շինարարության բոլոր բը-
նագավառներում ձեռք բերած նոր, զգալի
հաջողություններով։ Համագումարը հանրա-
գումարի բերեց ՀԿ(Բ)Պ 14-րդ համագումար-
ից հետո անցած ժամանակաշրջանում ռես-
պուբլիկայի պարտիական կազմակերպու-
թյունների կատարած աշխատանքը՝ տնտե-
սության, կուլտուրայի, գիտության, արվես-
տի և գրականության բնագավառներում և
մշակեց հետագա գործունեության ծրագի-
րը։

Ռեսպուբլիկայի աշխատավորների համար
1951 թվականին քաղաքական խոշոր իրա-
դարձություն հանդիսացան գեկտեմբերի
16-ին տեղի ունեցած Հայկական ՍՍՌ Ժո-
ղովրդական դատարանների ընտրություննե-
րը։ Ռեսպուբլիկայի աշխատավորները միա-

— 14 —

համուռ կերպով սովետական արդարադատու-
թյան ամենամասսայական օրգաններում՝
Ժողովրդական դատարաններում ընտրեցին
երկրի լավագույն մարդկանց։

Կայուն խաղաղության համար մղվող պայ-
քարում իր ակտիվ մասնակցությունն է ցու-
ցաբերում նաև Սովետական Հայաստանի
աշխատավորությունը։ Ռեսպուբլիկայի ավե-
լի քան 900 հազար քաղաքացիներ իրենց
ստորագրությունները դրին խաղաղության
Պակտ կնքելու վերաբերյալ խաղաղության
Համաշխարհային խորհրդի Դիմումի տակ։
Այդ ստորագրությունները օրըստօրե ամրա-
պնդվում են գործարաններում ու ֆաբրիկա-
ներում, կոլտնտեսային դաշտերում, նորա-
կառույցներում, երկաթուղային տրանսպոր-
տում, գիտական հաստատություններում մեր
մարդկանց կատարած անդուլ աշխատանքով։

Բոլշեիկների հարազատ պարտիայի ղե-
կավարությամբ, Մեծ Ստալինի առաջնորդու-
թյամբ, Սովետական Միության բոլոր Ժո-
ղովրդերի հետ միասին նտրանտր, փայ-
լուն հաջողություններով ավարտելով 1951
թվականը, հայ Ժողովուրդը վստահորեն ոտք
է դնում 1952 թականի շեմքին, լի վճռակա-
նությամբ նոր հաջողությունների հասնելու
համար։

ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԵԼ
ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԸ

Ագիտատորը զրույցների նախապատրաս-
տությունը պետք է սկսի թեմաների ընտրու-
թյամբ, նախօրոք հաշվի առնելով իր ունկըն-
դիրների պահանջները, նրանց հուզող, հետա-
քրքրող հարցերի տարբեր բնագավառները:
Զրույցի նախապատրաստումը պետք է ելնի
այն իրողությունից, որ ամեն մի ունկնդիր
ապրում է մեր Մեծ Հայրենիքի հետ ընդհա-
նուր կյանքով, նրան հետաքրքրում են Սովե-
տական Միության մեջ կատարվող աշխա-
տանքային վերելքի հարցերը, մեր երկրի
զարգացման հեռանկարները, միջազգային ի-
րադարձությունները, ինչպես նաև իրենց ձեռ-
նարկության, հիմնարկության, կուտնտեսու-
թյան կամ սովխոզի կուլեկտիվների առջև
դրված խնդիրները:

Ունկնդիրներին հետաքրքրող հարցերի լայն
շրջանը ընդգրկելու համար, ագիտատորի աշ-
խատանքի հիմնական ուղղությունը որոշվում
է Սովետական երկրի առջև կանգնած քաղա-
քական և տնտեսական խնդիրներով: Դրան-

Յից ելնելով հաջորդաբար զրույցներ պետք է
նվիրել առաջին հերթին պարտիայի ու կառա-
վարութեան որոշումներին, ինչպես նաև պար-
տիայի ու կառավարութեան ղեկավարների ե-
լույթներին ու զեկուցումներին:

Ագիտատորի աշխատանքում զգալի տեղ
պետք է գրավեն մեր երկրի ներքին, ինչպես
նաև միջազգային կյանքին վերաբերող թե-
մաներով զրույցներ կազմակերպելը: Առան-
ձին զրույցների նյութ կարող են ծառայել, օ-
րինակ՝ ժողովրդական տնտեսության եռամ-
սյա, տարեկան պլանների կատարման մա-
սին պաշտոնական հաղորդագրությունները,
մեր Միության առաջավոր ձեռնարկություն-
ների կոլեկտիվների նախաձեռնությունները,
արդյունաբերության, դյուղատնտեսության
առաջավորների առաջարկությունները՝ սո-
ցիալիստական մրցություն կազմակերպե-
լու մասին, ինչպես նաև ձեռնարկություննե-
րի կոլեկտիվների ունեցած նվաճումները և
այլն: Ունկնդիրները ուշադրությամբ կլսեն
խաղաղության համար Սովետական Միու-
թյան կողմից գլխավորվող աշխարհի ժողո-
վորդների պայքարի յուրաքանչյուր փաստի
մասին, ժողովրդական դեմոկրատիայի եր-
կրրների տնտեսական, քաղաքական նվա-
ճումների, իմպերիալիզմի լծի տակ հեծող

ազգերի ազատութեան ու անկախութեան համար նրանց պայքարի մասին: Նրանք կցանկանան տեղյակ լինել իմպերիալիստական պետութիւնների, այդ թվում Ամերիկայի, Անգլիայի կառավարողների կողմից ժողովուրդների դեմ գործած ոտնձգութեան ամեն մի փաստի հետ:

Որոշակի ժամանակի համար զրույցների թեմաներ նշելիս ազիտատորը անպայման պետք է հաշվի առնի ունկնդիրների կողմից իրեն տրված հարցերը: Շատ հաճախ ունկնդիրների տված հարցերը լրացնում են ազիտատորի կողմից նշված թեմաների պակասը և առիթ տալիս մի շարք հետաքրքիր և կարևոր զրույցների կազմակերպման:

Թեմաների ընտրութիւնից հետո, ազիտատորը խնամքով պետք է նախապատրաստվի զրույցին: Նախապատրաստվելը անհրաժեշտ է բոլոր ազիտատորների համար, որքան էլ նրանք գրագետ, պատրաստված լինեն: Զրույցին նախապատրաստվելը անհրաժեշտ է նույնիսկ այն դեպքում, երբ զրույցի թեման քննարկվել է ազիտկոլեկտիվում: Զի կարելի թափարարվել ազիտկոլեկտիվի ցուցումներով, հարկավոր է անձամբ աշխատել թեմայի վրա, ընտրել կոնկրետ նյութեր, նախօրոք հաշվի

— 18 —

առնել ունկնդիրների շահագրգռվածութիւնը շոշափվող հարցերի նկատմամբ:

Զրույցի թեմայի ընտրութիւնից հետո, ազիտատորին մնում է լրջորեն մտածել զրույցի կառուցման, զրույցն անցկացնելու համար պլան կազմելու մասին:

Ազիտատորի կազմած պլանում պետք է ամենից առաջ նպատակահարմար և հետևողականորեն շարադրվեն զրույցի հիմնական բովանդակութիւնը արտահայտող հարցերը: Հնարավոր է, և դա հաճախ է պատահում, որ զրույցը չի ծավալվում այնպես, ինչպես պլաննավորված է, բայց պլանը հնարավորութիւն կտա ազիտատորին չկտրվելու նախընտրած թեմայից, բաց չթողնելու հիմնական հարցերը, լիովին օգտագործելու քաղաքական, գեղարվեստական գրականութիւնից, թերթերից, իրենց կոլեկտիվի կյանքից վերցրած մտքերը, մեջբերումները, թվերը և փաստերը:

Պլանը կազմելու ժամանակ թեմայի բովանդակութիւնը արտահայտող հարցերը հաջորդաբար գրանցելու հետ միասին, խորհուրդ է տրվում այդ հարցերը շարադրել այնպես, որ արտահայտվի, թե ազիտատորը ինչ կերպ է ցանկանում սկսել ու ավարտել զրույցը, նախօրոք ինչպես

է նախապատրաստում հարցադրումները, ինչպիսի եղանակներով է ցանկանում բորբոքել ունկնդիրների հետաքրքրությունը, լարել նրանց ուշադրությունը և, որ գլխավորն է, ապահովել ունկնդիրների ակտիվ մասնակցությունը թեմայի քննարկմանը:

Թեմաների ընտրությունից և զրույցների պլանը կազմելուց հետո ագիտատորը պետք է ըստ այդ թեմաների և պլանի փնտրի և գտնի հարկավոր գրականությունը, թերթերը, ժուռնալները, վերցնի իրենց կոլեկտիվին, ձեռնարկությունը վերաբերող թվերն ու փաստերը:

Փորձառու ագիտատորների աշխատանքի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ լավ կլինի, եթե ագիտատորը սխտեմատիկաբար կուտակի զրույցների համար անհրաժեշտ նյութեր, այլապես թեմաների ընտրությունից ու պլանը կազմելուց հետո նրա համար չափազանց դժվար կլինի գտնել իրեն հարկավոր գրքերը, թերթերն ու ժուռնալները: Բացի այդ, մեծ աշխատանք կպահանջվի անհրաժեշտ նյութերը ջոկել ու արտագրել: Այդ դժվարություններին չհանդիպելու համար խորհուրդ է տրվում նյութեր հավաքել շարունակաբար: Մեր մի շարք ագիտատորներ այդ գործում ուսանելի փորձ ունեն. նրանք

— 20 —

ապահով են առանձին գրանցումների տետր: Այդ տետրում նրանք առանձնացնում են իրենց կարդացած գրքերից առանձին մըտքեր, մեջբերումներ, թվեր ու փաստեր, հավատացած լինելով, որ գրանք ունկնդիրների համար հետաքրքիր կլինեն, կամ անհրաժեշտ կլինեն այս կամ այն բնագավառի հարցերը լուսաբանելու և հիմնավորելու համար: Բացի գրանցման տետրից, անհրաժեշտ է ունենալ նաև առանձին թղթապանակ, ինչպես ասում են՝ անհրաժեշտ պաշար հավաքելու համար: Ագիտատորը թղթապանակի մեջ կուտակում է թերթերից, ժուռնալներից կտրած առաջնորդողներ, հոդվածներ, ինֆորմացիաներ, գեղարվեստական շարադրանքներ և այն ամենը, ինչ իրեն կարող է պետք գալ: Շատ հաճախ նախօրոք կուտակած նյութերը այնքան հետաքրքիր են լինում, որ ագիտատորը նրանց մի մասը մտցնում է զրույցների թեմատիկ պլանի մեջ:

Զրույցի նախապատրաստական աշխատանքի զգալի բաժինը պետք է կազմի տեղական թեմաների ընտրության և այդ հիման վրա աշխատատեղին վերաբերող նյութերի,

— 21 —

փաստերի ու թվերի հավաքումը: Այդ բանին հասնելու համար, ագիտատորը պետք է ամենից առաջ լավ գիտենա ձեռնարկությունը, հիմնարկությունը, կոլխոզը, սովխոզը: Այդ դեռ բավական չէ. նա պետք է, եթե ոչ հիմնովին, ապա ընդհանուր գծերով տեղյակ լինի այս կամ այն ցեխի, բրիգադայի աշխատանքի սկզբունքներին: Ագիտատորը զրույցից առաջ իր մոտ պետք է ունենա ձեռնարկության, ինչպես նաև իր ունկնդիրների աշխատանքի թարմ ցուցանիշները, զրույցի ընդհանուր բնույթ կրող հարցերը ունկնդիրների աշխատանքի, ինչպես նաև ձեռնարկության առջև դրված խնդիրների հետ կապելու համար:

Զրույցի նախապատրաստվելով, ագիտատորը անհրաժեշտության դեպքում ագիտացիոն պարապմունքին կարող է մասնակից դարձնել ձեռնարկության, հիմնարկության, կոլտնտեսության կամ սովխոզի ղեկավար ընկերներին, մասնագետներին, այլ ցեխերում ու բրիգադաներում աշխատող առաջավորներին, որոնք ագիտատորի հետ պայմանավորված և նախապատրաստված հարցի շուրջը ելույթ ունենալով կպարզաբանեն, կլրացնեն թեմային վերաբերող հարցերը:

— 22 —

Վերջապես զրույցի նախապատրաստման անհրաժեշտ մասը պետք է կազմի այսպես կոչվող՝ զրույցի կազմակերպական նախապատրաստությունը: Ագիտատորը նախօրոք պետք է որոշի հաջորդ ագիտացիոն պարապմունքի վայրը, այնտեղ հավաքի ցուցադրական նյութերը, ունկնդիրներին ժամանակին տեղյակ պահի պարապմունքի վայրի, ինչպես նաև զրույցի թեմայի մասին, հնարավորություն տալով ունկնդիրներին իրենց հերթին նախապատրաստվելու զրույցի քննարկմանը:

Ագիտատորի աշխատանքի հաջողությունը կախված է այն բանից, թե նա որքանով խելացի, ջանասեր կերպով կնախապատրաստի ագիտացիոն պարապմունքը: Միայն նախապատրաստված զրույցը կլինի կոնկրետ, բովանդակալից, նպատակասլաց և կունենա անպայման գործնական հետևանք:

ԲԱՆԱԲԵՌԳԵՍԻ ԱԳԻՏԱԿՈՆԵԿՏԻՎԸ

Քանաքեռգէսի պարտիական կազմակերպութեան ագիտակոնկրետիվը աշխատավորներին շրջանում ագիտացիոն-մասսայական օրինակելի աշխատանք է կազմակերպում: Ագիտակոնկրետին ունի իր աշխատանքի պլանը, ըստ որի սխտեմատիկ կերպով տեղի ունեցող սեմինար պարապմունքներում ագիտատորների համար կարգացվում են դասախոսութեաններ, նրանց ցուցումներ են տրվում առաջիկա աշխատանքների համար, կատարվում է ագիտացիոն աշխատանքի լավագույն փորձի փոխանակում: Միայն վերջին երկու ամիսների ընթացքում սեմինար պարապմունքներ են տեղի ունեցել հետևյալ թեմաների շուրջը՝ «Սովետական ժողովրդի պայքարը խաղաղութեան ամրապնդման համար», «Կոմունիզմի մեծ կառուցումները», «Ստալինյան Կոնստիտուցիան ամենադեմոկրատական կոնստիտուցիան է աշխարհում», «Ի՞նչ տվեց Հոկտեմ-

— 24 —

բերյան սոցիալիստական Մեծ ուղուցիան հայ ժողովրդին», «Սովետական ժողովրդական դատարանը ամենադեմոկրատական դատարանն է աշխարհում»:

Ագիտատորներին, ինչպես նաև բանվորական ավանի բնակչությանը, մեծ օգնություն է ցույց տալիս ագիտպունկտը, որը դարձել է ագիտացիոն-մասսայական աշխատանքի կենտրոնը: Այցելուների տրամադրության տակ այնտեղ մշտապես լինում են թարմ թերթեր ու ժուռնալներ, քաղաքական և գեղարվեստական գրականություն, քարտեզներ, դիագրամներ և ցուցադրական այլ նյութեր: Ագիտպունկտն ունի իր աշխատանքի պլանը: Այդ պլանով սխտեմատիկ կերպով ղեկուցումներ ու զրույցներ են կազմակերպվում ագիտատորների, բանվորների ու ծառայողների, տնային տնտեսուհիների համար: Կազմակերպվում են նաև հարց ու պատասխանի երեկոներ, թերթերի բարձրաձայն ընթերցանություն և այլն: Զրույցների քննարկմանը մասնակցում են ունկնդիրները, որի շնորհիվ էլ պարապմունքներն անցնում են հետաքրքիր և աշխույժ:

Առանձնապես հետաքրքիր անցավ վերջերս տնային տնտեսուհիների համար կազ-

— 25 —

մակերպված «Ի՞նչ տվեց սովետական իշխանությանը հայ ժողովրդին» թեմայով զրուցքը: Ազիտատոր Ռ. Ալեքսանյանը բազմաթիվ ցայտուն օրինակներով պատմեց այն վիթխարի նվաճումների մասին, որ ձեռք է բերել մեր ռեսպուբլիկան սովետական իշխանության 31 տարիների ընթացքում՝ ժողովրդական տնտեսության, կուլտուրայի ու գիտության զարդացման բնագավառում: Նա խոսեց հայ ժողովրդի նկատմամբ նրա մեծ ազատարար, հարազատ Ստալինի կողմից ցուցաբերվող ամենօրյա հայրական հոգատարության մասին:

Երբ ազիտատորն իր խոսքն ավարտեց, ձայն խնդրեց տնային տնտեսուհի Ն. Հեթիմյանը: «Մեր երկիրը փոխվում, ծաղկում է օր-օրի, մեր աչքերի առջև,—ասաց նա:— Մեր հզոր հիդրոէլեկտրակայանը, երբեմնի քարքարոտ սարալանջին կառուցված մեր գեղեցիկ, ծառ ու կանաչի մեջ թաղված բանավանդ, մեր շքնաղ նոր Երևանը, բոլորը, բոլորը կառուցել է սովետական իշխանությունը: Սովետական իշխանությունը մեզ, բոլոր կանանց համար, ապահովել է երջանիկ ու ապահով մայրություն, մենք շրջապատված ենք փառքով ու պատվով»:

— 26 —

Կառելի է բերել նաև բազմաթիվ ուրիշ օրինակներ՝ Քանաքեռգէսի ազիտակուլեկտիվի ազիտատորների աշխատանքից, ցույց տալու համար, թե ինչպես նրանք սերտորեն կապված են աշխատավորների հետ, օգնում են նրանց ավելի լավ աշխատելու:

Քանաքեռգէսի հիմնական վերանորոգման բաժնում փորձառու բանվորների հետ միասին աշխատում են նաև զգալի թվով երիտասարդներ: Այս տարվա դեռ սկզբին հիմնական վերանորոգման բաժնի ազիտատոր ընկ. Ս. Գրիգորյանը իր առջև խնդիր դրեց՝ կազմակերպել լավագույն աշխատողների փորձի փոխանակումը, օգնել երիտասարդներին ավելի լավ աշխատելու և որակավորվելու: Ազիտատոր Գրիգորյանը արտադրության մեջ համարվում է լավագույն մասնագետ: Նա համբերատար, համառ աշխատանքով հասավ իր նպատակին: Երիտասարդ շատ բանվորներ, որոնց թվում Ա. Գևորգյանը, Ս. Սարգսյանը, Վ. Ասատրյանը, որոնք տարվա սկզբին կատարում էին պարզ, երկրորդական աշխատանքներ, այժմ արդեն դարձել են որակյալ նորոգողներ:

Սերտորեն կապված լինելով բաժնի աշխատողների հետ, ազիտատոր Գրիգորյանը մշտապես տեղեկանում է նրանց հուզող,

— 27 —

հետաքրքրող հարցերին, բավարարում, ընդառաջում նրանց: Զրույցներից մեկի ժամանակ ունկնդիրները ցանկություն հայտնեցին էքսկուրսիա գնալ Սևանի հիդրոէլեկտրակայանը: Գրիգորյանը այդ մասին խոսեց դիլեկցիայի հետ և խնդրեց ավտոմեքենա տրամադրել դեպի Սևան էքսկուրսիա կազմակերպելու համար: Հաջորդ կիրակի օրը իր ունկնդիրներին՝ 22 բանվորների ու բանվորուհիների, ագիտատոր Գրիգորյանը էքսկուրսիա տարավ Սևանի հիդրոէլեկտրակայանը, ուր նրանք դիտեցին վայանը, ծանոթացան նրա կոլեկտիվի աշխատանքի հետ:

Քանաքեռգէսի առաջավոր ցեխերից էլեկտրա-մեխանիկական ցեխը, որի կոլեկտիվն աշխատում է համերաշխ, ճշտորեն կիրառելով ագրեգատների շահագործման տեխնիկական և անվտանգության կանոնները: Ցեխի կոլեկտիվի այդ լավագույն աշխատանքում իր բաժինն ունի նաև ագիտատոր Վ. Գեմոյանը: Մշտապես տեղյակ լինելով ցեխի ամբողջ արտադրական կյանքին, իր տրամադրության տակ ունենալով ունկնդիրների աշխատանքի մասին թաքմ տեղեկություններ, իր զրույցների ժամանակ նա ունկնդիրների ուշադրությունը կենտրո-

— 28 —

նացնում է օրվա հրատապ հարցերի վրա, բացահայտում թերությունները, ցույց է տալիս ավելի լավ աշխատելու եղանակները, բանվորներին խրախուսում, ավելի լայնորեն ծավալում սոցիալիստական մրցությունը:

Քանաքեռգէսի ագիտկոլեկտիվն իր վրա է վերցրել բանվորական ավանի բնակչության մեջ քաղաքական-մասսայական աշխատանք կազմակերպելու գործը: Թաղամասերին ամրացված 19 ագիտատորներ սիստեմատիկորեն, պլանավորված ագիտացիոն-մասսայական աշխատանք են կազմակերպում բնակչության շրջանում: Ահա երկու օրինակ:

Ագիտատորներ Կ. Փիրումյանին, Հ. Սանոյանին և Ս. Մրրիկյանին հանձնարարված է ագիտացիոն-մասսայական աշխատանք տանել № 1 շենքի բնակիչների շրջանում: Ամեն շաբաթ, որոշված օրերին, նրանք լինում են իրենց ունկնդիրների մոտ, զրույցներ են անցկացնում կոմունիզմ կառուցող մեր Հայրենիքի հոյակապ հաղթանակների մասին, միջազգային դրության, խաղաղության համար աշխարհի ժողովուրդների մղած պայքարի մասին: Նրանք առանձին ջանասիրությամբ են մասսայականացնում բոլշևիկ-

— 29 —

յան պարտիայի և Սովետական Կառավարու-
թյան որոշումները: Ազիտատորների նախա-
ձեռնութեամբ շենքում լույս է ընծայվում
պատի թերթ, բնակիչների համար մի քանի
անգամ կազմակերպվել են զեկուցումներ:
Քարնանը ազիտատորները բնակիչների ու-
ժերով կանաչապատեցին և ծաղկաղարդե-
ցին շենքի շրջապատը, մրցություն կազմա-
կերպեցին հարևան շենքի բնակիչների հետ՝
շենքերը, նրանց շրջապատը մշտապես լավ,
բարեկարգ վիճակում պահելու համար: Այդ
մրցությունից № 1 շենքի բնակիչները հաղ-
թող դուրս եկան:

Քանավանում ազիտացիոն-մասսայական
աշխատանք տանող ազիտատորների մեջ իր
լավագույն աշխատանքով աչքի է ընկնում
նաև Գ. Արզումանյանը: Նրա ունկնդիրնե-
րը՝ № 4 շենքի բնակիչները, յուրաքանչյուր
անգամ սիրով են դիմավորում իրենց ազի-
տատորին: Արզումանյանի ունկնդիրները
տնային տնտեսուհիներ են: Նա ձգտում է իր
զրույցներն անցկացնել այնպես, որպեսզի
նրանք հետաքրքիր և հասկանալի լինեն
ունկնդիրների համար: Այսպես, օրինակ,
կոմունիզմի մեծ կառուցումների մասին
նա ունեցել է մի քանի զրույցներ: Տուրա-
քանչյուր անգամ իր հետ տանելով նորա-

— 30 —

կառույցները — պատկերող պլակատը, նա
ցայտում օրինակներով և համեմատություն-
ներով պատմում էր, թե ինչ են ներկայաց-
նելու այդ նորակառույցները իրենցից, տըն-
տնտեսական ինչպիսի նշանակութուն կու-
նենան նրանք մեր երկրի համար: Ժուռնալ-
ներում և թերթերում տպագրված նկարնե-
րով նա ցույց էր տալիս, թե արդեն ինչ աշ-
խատանքներ են կատարված նորակառույց-
ներում, հայրենական արդյունաբերությունը
ինչ մեքենաներով ու մեխանիզմներով է
զինում կառուցումները և այլն:

Քանաքեռոգէսի ազիտկուլեկտիվը պար-
տիական կազմակերպութեան լավագույն
օգնականը հանդիսացավ նաև ժողովրդա-
կան դատարանների ընտրությունների ժա-
մանակաշրջանում աշխատավորների մեջ ա-
զիտացիոն-մասսայական աշխատանք ծա-
վալելու գործում:

2. ԱԶԻԶՐԻԿՅԱՆ

ՀԿ(բ)Պ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԻԿՈՅԱՆԻ ՈՍՅԿՈՄԻ
ԲԱՐՄՈՍՊԱՐ

ԻՆՉ Է ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՆՈՒՄ ԵԳԻՊՏՈՍՈՒՄ

Եգիպտոսում տեղի ունեցած վերջին դեպքերը չիտվին հաստատում են եգիպտական այն հին ասացվածքի խոր ճշմարտությունը, թե «միայն մումիան կարող է լուսումունջ տառապել հավիտյան»։ Եգիպտական ժողովուրդը երկար տառապանքներից հետո ոտքի է ելել՝ սեփական երկիրը անգլիական գաղութարարների օկուպացիայից ազատագրելու համար։

Եգիպտական ժողովուրդը տասնամյակներ շարունակ տնքում է անգլիական իմպերիալիզմի ծանր լծի տակ։ Անգլիացիները Եգիպտոսը օկուպացնել սկսեցին դեռ 1882 թվականին, երբ բրիտանական զորքերը զենքով ներխուժեցին այդ երկիրը, անգլիական նավերից հրետանային ուժակոծության ենթարկելով Ալեքսանդրիան, դաժան դատաստան տեսնելով եգիպտական հայրենասերների հետ, որոնք սրաշապանում էին իրենց երկրի անկախությունը։ Անգլիացիները Սուդանը զավթեցին 1898 թվականին, ռազմական արշավանքի ժամանակ։ Սուդանի վրա անգլիական իշխանությունը ամրապնդվեց 1899 թվականին՝ Սուդանը համատեղ տիրելու մասին կնքված անգլո-եգիպտական կոնվենցիայով։ Այդ կոնվենցիայի համաձայն Սուդանի իշխանությունը իրականում պատկանում է

— 32 —

Անգլիային, իսկ Եգիպտոսի մասնակցությունը Սուդանի կառավարմանը՝ զուտ անվտանգության է։

Եգիպտոսը գտնվում է երկու աշխարհամասերի՝ Ասիայի և Ամերիկայի միացման տահմանագլխում, այնտեղ, որտեղ գտնվում են Անգլիայի հիմնական տիրապետությունները։ Եգիպտոսի տերիտորիայով են անցնում այն ճանապարհները, որոնք Եվրոպան ու Ամերիկան կապում են Մերձավոր ու Միջին Արևելքի երկրների հետ, Հարավային Ամերիկայի, Հնդկաստանի և Հեռավոր Արևելքի հետ։ Աֆրիկայում և Ասիայում Անգլիայի ունեցած տիրապետությունների նրկատմամբ Եգիպտոսը խաղում է գլխավոր ավանպոստի դեր։ Բրիտանական կայսրության ստրատեգիայի և էկոնոմիկայի մեջ Եգիպտոսի նշանակությունը հատկապես մեծացավ Սուեզի ջրանցքի կառուցումից հետո։ Ջրանցքի կառուցումն սկսվեց 1859 թվականին։ Չնայած այն բանին, որ ջրանցքի անցկացրած տեղը մի հարթ տարածություն էր և անհրաժեշտություն չէր լինում շլուզներ դնելու, այնուամենայնիվ ջրանցքի կառուցումը տասնյակ տարիներ տևեց։ Այդ բացատրվում է նրանով, որ ջրանցքի շինարարությունը հիմնականում կատարվում էր ձեռքով, եգիպտական բանվորների միջոցով, որոնց կառավարությունը շինարարության վայրն էր քշում բռնությամբ։ Տանջալից աշխատանքը և հիվանդությունները գերեզման տարան շինարարության վրա աշխատող մոտ 20 հազար եգիպտացիների։ Լիակատար հիմք չեն նախադրվում,

— 33 —

կարելի է ասել, որ Սուեզի ջրանցքը կառուցվել է ճգիպտական ժողովրդի ոսկորներով: Սուեզի ջրանցքը խոշոր չափով կրճատում է Եվրոպայից Ասիա տանող ճանապարհները: Օրինակ՝ նա Ղոնդոն—Բոմբեյ ճանապարհը կրճատում է 24 օրով, Մադասից Բոմբեյ տանող ճանապարհը՝ կրկնակի չափով:

Անշափ մեծ է ջրանցքի նշանակությունը անգլիական խմպերիալիզմի համար, այդ պատճառով էլ նա ամեն գնով ցանկանում է ամրապնդել իր դիրքերը Եգիպտոսում, խնդրել եգիպտական ժողովրդի ազգային-ազատագրական ձգտումները:

Եգիպտոսի բնակչության թիվը հասնում է 19,5 միլիոնի, որոնց հիմնական մասը արաբներ են: Գյուղական բնակիչների թիվը կազմում է 14,5 միլիոն, որոնք զբաղվում են գլխավորապես բամբակագործությամբ: Քաղաքային բնակչությունը կենտրոնացված է Կահիրեյում՝ աշխարհի այդ խոշորագույն քաղաքներից մեկում, ինչպես նաև Ալեքսանդրիա, Պորտ-Սայդ, Իսմայիլի և այլ քաղաքներում:

Անգլիական կառավարությունը, իր տրագիցիոն բրիտանական քաղաքականությանը համապատասխան, Եգիպտոսը դարձրեց իր գաղութը: Նեղոսի հովտի ամենից ավելի արգամանդ հողերը հանձնվեցին օտարերկրյա վերաբնակ կալվածատերերին և բրիտանական ֆեոդներներին: Անգլիական կապիտալն իր ձեռքը վերցրեց արդյունաբերությունն ու առևտուրը: Եգիպտոսը

— 34 —

վերածվեց անգլիական բամբակեղենի արդյունաբերության հումքի բազայի:

Երկրի միլիոնավոր բնակիչներ սոսկալի պայմաններում են ապրում: 14,5 միլիոն գյուղացիներից 12 միլիոնը հող չունի: Երկու միլիոն գյուղացիական գաճաճ տնտեսությունները ընդհանուր առմամբ երեք անգամ քիչ հող ունեն, քան 12 հազար խոշոր կալվածատերերը, որոնք գյուղական բնակչության մեկ տոկոսից էլ պակաս են: Հռչակավոր եգիպտական բամբակի երկրում գյուղացիների մեծ մասը ցնցոտիներով է ման գալիս:

Եգիպտոսն աշխարհում առաջին տեղերից մեկն է բռնում՝ բնակչության մահացությամբ: Տղամարդկանց կյանքի միջին տևողությունը կազմում է 24 տարի, իսկ կանանցը՝ 27 տարի: Պաշտոնական տվյալների համաձայն, Եգիպտոսի ամբողջ գյուղական բնակչության համար ընդամենը հազար բժիշկ կա: Անցյալ տարիների զորակոչների ժամանակ պատանիների միայն 11 տոկոսն է պիտանի ճանաչվել ղինվորական ծառայության համար: Բացառիկ չափով մեծ է անգրագիտության տոկոսը, գյուղում անգրագետ է պատանիների 95 տոկոսը և աղջիկների՝ 98 տոկոսը: Քաղաքներում կարդալ և գրել գիտի տղամարդկանց միայն 20 տոկոսը և կանանց՝ 4 տոկոսը:

Եգիպտական ժողովուրդը, հեծելով գաղութարարների կրնկի տակ, երբեք չի դադարեցրել իր ազգա-

— 35 —

լին-ազատագրութեան համար մղվող պայքարը: Ան-
կախութեան համար շարժումը հատկապէս լայնորեն
ծավալվեց Հոկտեմբերեան Սոցիալիստական Մեծ ու-
վողուցիայից հետո: Անգլիացիները, որոնք երկիրը
պատել էին կախաղաններով, այնուամենայնիվ շկա-
րողացան դիմանալ ժողովրդական շարժմանը և 1922
թվականին հարկադրված եղան ձեռնկանորեն անկա-
խություն տալ Եգիպտոսին: Սակայն շուտով պարզ-
վեց, որ այդ «անկախությունը» մի կեղծիք էր՝ ժողո-
վրդին խաբելու համար: Անգլիական օկուպացիոն
զորքերը մնացին երկրում, օտարերկրյա կալվածա-
տերերը առաջվա նման իրենց ձեռքն էին պահում
գյուղացիներից խլած հողերը, իսկ արդյունաբերող-
ներն ու վաճառականները նույն փութկոտութեամբ
երկրից դուրս էին տանում նրա հարստութիւնները:
1935 թվականին անգլիական իմպերիալիստները
կարողացան Եգիպտոսի կառավարութեան հետ կնքել
այսպես կոչված «դաշինքի պայմանագիր» քսան տա-
րով: Թե իրականում ինչ էր իրենից ներկայացնում
այդ պայմանագիրը, երևում է թեկուզ նրա հետևյալ
հոդվածներից: Այսպես, 1936 թվականի պայմանագի-
րը Եգիպտոսին պարտավորեցնում էր Անգլիայի տրա-
մադրութեան տակ դնել թիւ տրամադրութեան տակ
եղած բոլոր հնարավորութիւններն ու օգնութիւնը,
ներառյալ՝ նրա նավահանգիստների, օդանավակայան-
ների և հաղորդակցութեան միջոցների օգտագործումը
(հոդված 7): Այդ ստրկական պայմանագրի համա-

— 36 —

ձայն, Սուեզի ջրանցքի գոտում պահպանվում էին անգ-
լիական ցամաքային և օդային ուժերը, ռազմա-ծովա-
յին բազաները և այլն: Եգիպտական զորքերին սո-
վորեցնելու իրավունք ունեին միայն անգլիական սպա-
ները: Անգլիական «խորհրդականներ» էին պահվում
եգիպտական ոստիկանատանը, զանազան գերատես-
չութիւններում և մինիստրութիւններում:

Նույն այդ պայմանագրով վերականգնվում էր այս-
պէս կոչված Սուեանի 1899 թվականի կոնվենցիան,
որը նախատեսում էր Սուեանի անգլո-եգիպտական
«համատեղ» կառավարումը: Ձեռնկանորեն «անգլո-ե-
գիպտական» կոչվելով՝ Սուեանը մնում էր, և մինչև
այժմ էլ մնում է, որպէս տիպիկ անգլիական դա-
ղութ: Սուեանում տերութունօրեն է բրիտանական Նա-
հանգապետ Ռոբերտ Խաուն՝ սուդանական ժողովրդ-
ին շահագործող իր գաղութարար սատրապների մի
ամբողջ հաստիքով: Տիրելով Սուեանին, անգլիացի-
ները վերահսկում են Նեղոսի վերին հոսանքի շրջանում
եղած իրրիգացիոն կառուցումներին և այդ ճանա-
պարհով մշտական ճնշում են գործ դնում Եգիպտոսի
վրա, սպառնալով Նեղոսի հովտի բնակիչներին զրկել
ջրից:

Այստեղից պարզ է, թե ինչու Եգիպտոսի վրին
փաթաթված 1936 թվականի պայմանագիրը վերաց-
նելու պահանջը դարձել է ազգային-ազատագրական
պայքարի դրոշը: Զեռնարկութիւններում տեղի ունե-
ցող գործադուլները, գյուղացիական ապստամբու-

— 37 —

թյունները, Կահիրեի և Ալեքսանդրիայի համալսարանների ուսանողների հակաիմպերիալիստական բուռն ցույցերը հարկադրեցին այն ժամանակվա Նուբիա-ֆաշայի կառավարությունը Անվտանգության խորհրդում հարց դնել բրիտանական զորքերը դուրս բերելու Եգիպտոսից: Այդ պահանջը վճռականապես պաշտպանեցին Սովետական Միության և դեմոկրատական երկրների դեկզագիստները: Սակայն ամերիկա-անգլիական բլոկի անդրկուլիսային գործարքները խանգարեցին Եգիպտոսի ժողովրդի իղձերի իրականացմանը:

Վերջին տարիներին անգլիական իմպերիալիստները բազմիցս փորձեր են արել՝ ստիպել Եգիպտոսին ռազմա-քաղաքական ստրկացուցիչ համաձայնագրեր կնքելու, սակայն ամեն անգամ գաղութարարների այդ փորձերին խանգարել է ժողովրդական մասսաների հակաիմպերիալիստական շարժումը: Եգիպտական ժողովուրդը պահանջում է, որ անվերապահորեն դուրս տարվեն գաղութարար զորքերը և միավորվի Նեղոսի հովիտը: Եգիպտացիները տասնյակ անգամ լսել են անգլիական պահանջողական և լեյքորիստական կառավարությունների խոստումները, թե նրանք զորքերը դուրս կբերեն Եգիպտոսից, և ամեն անգամ այդ խոստումները ստոր խաբեություն են եղել:

Պատերազմի անգլո-ամերիկյան հրձիգները վերջերս դիմեցին մի նոր խորամանկության: Նրանք Եգիպտոսի կառավարությանն առաջարկեցին՝ Սուեզի ջր-

— 38 —

րանցքի գոտուց «դուրս բերել» անգլիական զորքերը, դրանք փոխարինելով «միավորված»... անգլիական, ամերիկյան և թյուրքական զորքերով: Ագրեսորները նմանապես առաջարկեցին՝ Եգիպտոսը մտցնել «Միջին Արևելքի համատեղ պաշտպանության սիստեմի մեջ», այսինքն՝ պարզ ասած, եգիպտական ժողովրդին իրենց հանցավոր պլանների մեջ բաշել:

Եգիպտական գործերից ուղում են իրենց համար օգուտ բաղել նաև Ուոլ-ստրիտի տերերը: Ամերիկյան իմպերիալիստները գնալով ավելի խորն են թափանցում երկրի էկոնոմիկայի մեջ: Եգիպտոսը և Սուդանը հեղեղելով իրենց ցածրորակ ապրանքներով, ԱՄՆ-ի մոնոպոլիստական ընկերություններն աշխատում են կոնցեսիայով իրենց ձեռքը գցել Եգիպտոսի նավթի և ուրանի հանքերը: Վաշինգտոնի կոնգրեսսմենները եգիպտացիների վզին փաթաթում են ստրկացուցիչ փոխառություններ:

Գաղութարարների կամայականությունները լցրել են եգիպտական ժողովրդի համբերության բաժակը: Իրանում տեղի ունեցած իրադարձությունները, որտեղ գլխատչական Անգլո-իրանական նավթային ընկերության դեմ ոտքի է ելել ամբողջ ժողովուրդը, նոր զարկ տվին Եգիպտոսի բազմաշարժար բնակչության ազգային-ազատագրական շարժման ծավալմանը: Այս տարի համարյա ամբողջ ժամանակ երկրում տեղի էին ունենում աշխատավորների միտինգներ ու ցույցեր, որտեղ նրանք պահանջում էին՝ վերացնել 1936 թվականի

պայմանագիրը և երկրից դուրս բշել անգլիական օկուպանտներին: Ժողովրդի ընդհանուր զայրույթի ազդեցության տակ, Նահաս-փաշայի կառավարությունը հեկտեմբերի 8-ին պառլամենտում օրինագիծ մտցրեց անգլո-եգիպտական պայմանագիրը, Սուդանի կոնվենցիան շեղյալ հայտարարելու մասին և հայտարարեց, որ Եգիպտոսի ներկայիս թագավոր Ֆարուկը հռչակվում է Եգիպտոսի և Սուդանի թագավոր: Հեկտեմբերի 15-ին պառլամենտը միաձայն հաստատեց այդ օրինագիծը:

Զգուշելով ամեն գնով պահպանել իրենց դիրքերը Սուեզի ջրանցքի կարևոր ատրատեգիական գոտում և անպատիժ կերպով շարունակել մերձարևելյան երկրների նավթային աղբյուրների շահագործումը, անգլո-ամերիկյան գաղութարարները ցանկանում են արյան մեջ խեղդել եգիպտական և սուդանական ժողովուրդների ազգային-ազատագրական շարժումը: Ի լրումն այն 100 հազար զորքերի, որոնք վաղուց արդեն օկուպացրել են Եգիպտոսը, նրանք այժմ նոր զորքեր են բերում Անգլիայից, Կիպրոս ու Մալթա կղզիներից և աֆրիկյան գաղութներից:

Սուեզի ջրանցքի գոտում անգլիական զորքերը կողոպտում են բաղաճներն ու գյուղերը, սպանում անգլեն բնակչությանը՝ կանանց, երեխաներին և ծերերին: Զրանցքի 200 կիլոմետրանոց գոտու արևելյան ամբողջ երկարությամբ անգլիական զորքերը գրավել են բոլոր կարևորագույն դիրքերը: Նրանք տան-

— 40 —

կերով շրջափակել են Սուեզից Կահիրե տանող բոլոր ճանապարհները, պարեկային հսկողություն են հաստատել եգիպտական բաղաճների փողոցներում, նոր բազմամնավեր և պարաշուտա-դեսանտային զորամասեր են ուղարկում Եգիպտոս:

Սուեզի ջրանցքի շրջանում անգլիացիների կողմից սարքվող հերթական պրովակացիաներից մեկն էր՝ անգլիական զորքերի դեկտեմբերի 3-ի զինված խոշոր ընդհարումը եգիպտական ոստիկանության հետ: Այդ ընդհարման ժամանակ անգլիացիներն օգտագործեցին զրահամեքենաներ և ավտոմատ զենք, որի հետևանքով սպանվեց եգիպտական 16 ոստիկան ու բաղաճացիական անձինք և վիրավորվեց 68 մարդ: Հետևյալ օրը, դեկտեմբերի 4-ին, երբ Սուեզ բաղաճի ավելի բան 15 հազար բնակիչներ դուրս եկան փողոց, որպեսզի մասնակցեն անգլիական զորքերի ընդհարման ժամանակ սպանված եգիպտացիների թաղմանը, անգլիական 3 տանկ և 7 զրահամեքենա կրակ բացեցին թափորի մասնակիցների վրա: Դրա հետևանքով սպանվել է ևս 15 մարդ, իսկ 34 մարդ, այդ թվում մի փոքրիկ աղջիկ, ծանր վիրավորվել է:

Եգիպտոսի կառավարությունը խիստ բողոք հայտնեց Անգլիային՝ Սուեզի ջրանցքի գոտում նրա զինված ուժերի կատարած ագրեսիվ գործողությունների համար և պահանջեց, որ նա զորքերը դուրս բերի այն տեղերից, որոնք օկուպացրել է վերջին օրերս: Անգլիայի զինված ուժերի ագրեսիվ գործողությունները

— 41 —

հարկադրեցին Եգիպտոսի կառավարութեանը արտա-
կարգ դրութիւն մտցնել երկրում: Եգիպտոսի պրեմիեր
մինիստր Նահաս-փաշան հոկտեմբերի 17-ին հայ-
տարարեց, թե երկիրն այժմ ապրում է մի մոմենտ,
որն ամենալուրջ մոմենտն է նրա ամբողջ պատմու-
թյան մեջ, և որ կառավարութիւնը պատրաստվել է
ամեն տեսակ պատահականութիւնների: Եգիպտոսի
Պետական խորհուրդը հոկտեմբերի 21-ին հավանու-
թիւն տվեց ընդհանուր զորահավաքի օրենքին: Ստեղ-
ծվել է գերագույն ռազմական խորհուրդ: Դեկտեմբե-
րի 15-ին ստացված հաղորդագրութեան համաձայն Ե-
գիպտական կառավարութիւնը որոշել է իր զեապանին
ետ կանչել Լոնդոնից:

Օտարերկրյա օկուպանտներից իր երկիրն ազատա-
գրելու համար եգիպտական ժողովրդի մղած պայքարը
պաշտպանութիւն է գտնում Մերձավոր Արևելքի շատ
երկրների ժողովուրդների կողմից: Ի նշան եգիպտա-
կան ժողովրդի հետ ունեցած համերաշխութեան՝ Սի-
րիայում, Լիբանանում, Իրաքում, Տրանսհորդանիայում
տեղի են ունենում աշխատավորների ցույցեր:

Օկուպանտների բռնի գործողութիւնները ցասման
և զայրույթի նոր այիբ են առաջ բերում բնակչության
մեջ: Եգիպտոսում, Իրանում և այդ շրջանի այլ երկր-
ներում տեղի ունեցող իրադարձութիւնները ցույց են
տալիս, որ գաղութային սիստեմը և իմպերիալիզմի
քաղաքականութիւնը ճեղքեր են տալիս բոլոր կոշ-
մերից:

— 42 —

Հոկտեմբերի 14-ին մամուլում հրապարակեցին
ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Թյուրքիայի կառա-
վարութիւնների առաջարկները, որոնցով նրանք պաշ-
տոնապես դիմեցին Եգիպտոսի կառավարութեանը՝
Մերձավոր և Միջին Արևելքի համատեղ «պաշտպա-
նութեան» համար այսպես կոչված «բաշնակցային»
միջինարևելյան հրամանատարութիւն» ստեղծելու
հարցով:

Մերկացնելով այդ առաջարկների իմպերիալիստա-
կան բնույթը, Սովետական կառավարութիւնը Եգիպ-
տոսի, Սիրիայի, Լիբանանի, Իրաքի, Սաուդական Ա-
րաբիայի, Նմենի և Իսրայելի կառավարութիւններին
ուղղած իր նոտաներում նշեց, որ «...շուրս երկրների
առաջարկներով նախատեսվող միջինարևելյան հրամա-
նատարութեան ստեղծման պլանը ընդհանուր ոչինչ չու-
նի Մերձավոր ու Միջին Արևելքում խաղաղութիւնն ու
անվտանգութիւնը պահպանելու շահերի հետ, ինչպես
նաև այդ շրջանի պետութիւնների իսկական ազգա-
յին շահերի հետ»: Այդ «...պլանի իրագործումը կհան-
գեցնէր Մերձավոր ու Միջին Արևելքի երկրների փաս-
տական ռազմական օկուպացմանը Ատլանտյան բլոկը
կազմակերպող երկրների զորքերի, ամենից առաջ
ԱՄՆ-ի և Անգլիայի, ինչպես նաև մի քանի այլ պե-
տութիւնների զորքերի կողմից»:

«Մերձավոր ու Միջին Արևելքի երկրների պաշտպա-
նութեան շահերի ամեն մի վկայակոչում իրականում
գոյ է թող է, որը ծածկում է Եգիպտոսի, ինչպես

— 43 —

Նաև Մերձավոր ու Միջին Արևելքի մյուս երկրների ներգրավումը Ատլանտյան բլոկի ռազմական միջոցառումների մեջ, որոնք ուղղված են Սովետական Միության և ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրների դեմ»:

ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Թյուրքիայի կառավարություններին ուղղված նոյեմբերի 24-ի նոտայում, Սովետական Կառավարությունը բացահայտելով այսպես կոչված դաշնակցային միջին-արևելյան հրամանատարություն ստեղծելու ագրեսիվ դիտավորությունները, հայտարարեց. «ՍՍՌՄ Կառավարությունն անհրաժեշտ է գտնում ԱՄՆ-ի Կառավարության ուշադրությունը հրավիրելու այն բանի վրա, որ ինքը չի կարող անտեսել այդ նոր ագրեսիվ պլանները, որ արտահայտվում են Սովետական Միության սահմաններից ոչ հեռու գտնվող շրջանում միջին-արևելյան հրամանատարություն ստեղծելու մեջ: Սովետական Կառավարությունը նաև անհրաժեշտ է գտնում հայտարարելու, որ այն դրության համար, որ կարող է ծագել դրա հետևանքով, պատասխանատվությունը կրեն ինչի ԱՄՆ-ի Կառավարության վրա և հիշյալ հրամանատարության ստեղծման մյուս նախաձեռնողների վրա»:

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻՆ

ԹԵՄԱՆԵՐ, ՊԼԱՆՆԵՐ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ՋՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1. Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆԸ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԵԾ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆ Է

1. Ի. Վ. Ստալինը Վ. Ի. Լենինի մերձավոր զինակիցն է, նրա գործի մեծ շարունակողը:

2. Ի. Վ. Ստալինը ՍՍՌՄ-ում սոցիալիզմի հաղթանակի և կոմունիզմի կառուցման ռեզնանսն ու կազմակերպիչն է:

3. Ի. Վ. Ստալինը բոլոր ժամանակների մեծագույն զորավարն է, Եվրոպայի և ամբողջ աշխարհի ժողովուրդներին ֆաշիստական ստրկացումից փրկողը:

4. Ի. Վ. Ստալինը ամբողջ աշխատավոր մարդկության առաջնորդը և ուսուցիչն է, հանուն խաղաղության, դեմոկրատիայի և սոցիալիզմի մղվող պայքարում:

5. Ուսումնասիրենք Լենինյան-ստալինյան ուսմունքը, Լենինի և Ստալինի կենսագրությունները:

Ընկեր Ստալինին — մեծ առաջնորդին և ուսուցչին, Լենինի անմահ գործի շարունակողին: «Պարտիական կյանք» № 12, 1949 թ., «Ս. Հ.» 1949 թ. դեկտեմբերի 21:

Կոմունիստական պարտիայի և սովետական ժողովրդի մեծ առաջնորդը և ուսուցիչը: «Ս. Հ.» 1949 թ. դեկտեմբերի 16:

Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալին: Համառոտ կենսագրություն:

II. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄՐՅՈՒԹՅՈՒՆ ԾԱՎԱԼՆԵՐ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱՅԻԱ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ՈՐԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

1. Ընկ. ընկ. Ա. Ժանդարովայի և Օ. Ագաֆոնովայի արտադրությունը՝ արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելու համար սոցիալիստական մրցություն ծավալելու վերաբերյալ՝ յուրաքանչյուր ձեռնարկության աշխատանքի որակական ցուցանիշների հետագա բարելավման ուղի է հանդիսանում:

2. Արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելը՝ աշխատանքի արտադրողականության հետագա բարձրացման և պլանը ժամկետից շուտ կատարելու գրավականն է:

— 46 —

3. Արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելը՝ խոտանը պակասեցնելու և արտադրանքի ինքնարժեքն իջեցնելու միջոց է:

4. Արմատավորենք ընկ. ընկ. Ժանդարովայի և Ագաֆոնովայի աշխատանքի մեթոդները, սոցիալիստական մրցություն ծավալենք արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելու համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ԺԱՆԴԱՐՈՎԱ, Օ. ԱԳԱՖՈՆՈՎԱ: Ավիլի շատ գերազանց որակի արտադրանքի համար: «Ազիտատորի բլոկնոտ» № 23, 1951 թ.:

Արդյունաբերության աշխատանքի որակի ցուցանիշը: «Պրավդա»-ի 1951 թ. դեկտեմբերի 11-ի առաջնորդողը, տպագրված «Ս. Հ.»-ի դեկտեմբերի 12-ի համարում:

III. ՄՏ ԿԱՅԱՆՆԵՐԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌՈՂ ՈՒԺՆ ԵՆ

1. ՄՏ կայանը կոլտնտեսային արտադրության բոլոր բնագավառների հետագա բարձրացման հզոր լծակ է:

2. Բերրատվության բարձրացումը սպասարկվող կոլտնտեսություններում, գյուղատնտեսական արտադրության աշխատատար պրոցեսների մեքենայացումը:

նաև Մերձավոր ու Միջին Արևելքի մյուս երկրների
ներգրավումը Ատլանտյան բլուկի ռազմական միջոցա-
ռումների մեջ, որոնք ուղղված են Սովետական Միու-
թյան և ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրների
դեմ:

ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Բյուր-
քիայի կառավարություններին ուղղված նյութերի
24-ի նոտայում, Սովետական կառավարությունը բա-
ցահայտելով այսպես կոչված դաշնակցային միջին-
արևելյան հրամանատարություն ստեղծելու ագրեսիվ
գիտավարությունները, հայտարարեց. «ՍՍՌՄ կա-
ռավարությունն անհրաժեշտ է գտնում ԱՄՆ-ի կառա-
վարության ուշադրությունը հրավիրելու այն բանի
վրա, որ ինքը չի կարող անտեսել այդ նոր ագրեսիվ
պլանները, որ արտահայտվում են Սովետական Միու-
թյան սահմաններից ոչ հեռու գտնվող շրջանում մի-
ջին-արևելյան հրամանատարություն ստեղծելու մեջ:
Սովետական կառավարությունը նաև անհրաժեշտ է
գտնում հայտարարելու, որ այն դրության համար, որ
կարող է ծագել դրա հետևանքով, պատասխանատու-
թյունը կրեն ինչ ԱՄՆ-ի կառավարության վրա և հիշա-
հրամանատարության ստեղծման մյուս նախաձեռնող-
ների վրա»:

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻՆ

ԹԵՄԱՆԵՐ, ՊԼԱՆՆԵՐ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1. Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆԸ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՄԵԾ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑԻԶՆ Է

1. Ի. Վ. Ստալինը Վ. Ի. Լենինի մերձավոր զինա-
կիցն է, նրա գործի մեծ շարունակողը:

2. Ի. Վ. Ստալինը ՍՍՌՄ-ում սոցիալիզմի հաղթա-
նակի և կոմունիզմի կառուցման ոգեշնչողն ու կազ-
մակերպիչն է:

3. Ի. Վ. Ստալինը բոլոր ժամանակների մեծագույն
գորավարն է, Եվրոպայի և ամբողջ աշխարհի ժողո-
վուրդներին ֆաշիստական ստրկացումից լիբերողը:

4. Ի. Վ. Ստալինը ամբողջ աշխատավոր մարդկու-
թյան առաջնորդը և ուսուցիչն է, հանուն խաղաղու-
թյան, դեմոկրատիայի և սոցիալիզմի մղվող պայ-
քարում:

5. Ուսումնասիրենք Լենինյան-ստալինյան ուսմուն-
քը, Լենինի և Ստալինի կենսագրությունները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ընկեր Ստալինին — մեծ առաջնորդին և ուսուցչին, Լենինի անմահ գործի շարունակողին: «Պարտիական կյանք» № 12, 1949 թ., «Ս. Հ.» 1949 թ. դեկտեմբերի 21:

Կոմունիստական պարտիայի և սովետական ժողովրդի մեծ առաջնորդը և ուսուցիչը: «Ս. Հ.» 1949 թ. դեկտեմբերի 16:

Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալին: Համառոտ կենսագրություն:

II. ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՄՐՅՈՒԹՅՈՒՆ ԾԱՎԱԼԵՆՔ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱՅԻԱ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ՈՐԱԿՈՎ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

1. Ընկ. ընկ. Ա. Ժանդարովայի և Օ. Ագաֆոնովայի առաջարկությունը՝ արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելու համար սոցիալիստական մրցություն ծավալելու վերաբերյալ՝ յուրաքանչյուր ձեռնարկության աշխատանքի որակական ցուցանիշների հետագա բարելավման ուղի է հանդիսանում:

2. Արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելը՝ աշխատանքի արտադրողականության հետագա բարձրացման և պլանը ժամկետից շուտ կատարելու գրավականն է:

— 46 —

3. Արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելը՝ խոտանը պակասեցնելու և արտադրանքի ինքնարժեքն իջեցնելու միջոց է:

4. Արմատավորենք ընկ. ընկ. Ժանդարովայի և Ագաֆոնովայի աշխատանքի մեթոդները, սոցիալիստական մրցություն ծավալենք արտադրական յուրաքանչյուր օպերացիա գերազանց որակով կատարելու համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ա. ԺԱՆԴԱՐՈՎԱ, Օ. ԱԳԱՖՈՆՈՎԱ: Ավիլի շատ գերազանց որակի արտադրանքի համար: «Ագիտատորի բլոկնոտ» № 23, 1951 թ.:

Արդյունաբերության աշխատանքի որակի ցուցանիշը: «Պրավդա»-ի 1951 թ. դեկտեմբերի 11-ի առաջնորդողը, տպագրված «Ս. Հ.»-ի դեկտեմբերի 12-ի համարում:

III. ՄՏ ԿԱՅԱՆՆԵՐԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌՈՂ ՈՒԺՆ ԵՆ

1. ՄՏ կայանը կոլտնտեսային արտադրության բոլոր բնագավառների հետագա բարձրացման հզոր լրծակն է:

2. Բերքատվության բարձրացումը սպասարկվող կոլտնտեսություններում, գյուղատնտեսական արտադրության աշխատատար պրոցեսների մեքենայացումը՝

ՄՏ կայանների աշխատողների կարևորագույն խնդիրն է:

3. ՄՏ կայանի և կոլտնտեսության միջև կնքված պայմանագիրը՝ օրենք է ինչպես ՄՏ կայանի, այնպես և կոլտնտեսության համար:

4. Տրակտորների և մյուս մեքենաների ձմեռային նորոգման օրինակելի կազմակերպումը՝ գարնան դաշտային աշխատանքների հաջող կատարման գրավականն է:

5. Ավելի լայնորեն ծավալենք սոցիալիստական մրցությունը ՄՏ կայանների բոլոր աշխատողների մեջ՝ գյուղատնտեսության բնագավառում 1952 թվականին նորանոր հաջողությունների հասնելու համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հետպատերազմյան շրջանում գյուղատնտեսության բարձրացման միջոցառումների մասին: Համկ(բ)^Պ կենտկոմի պլենումի որոշումը՝ ընդունված ընկ. Ա. Անդրեևի զեկուցման առթիվ, 5-րդ գլուխ:

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

Հայպետհրատի հրատարակությամբ լույս են տեսել.

Վ. Վ. ՍՍԱԼԻՆ.— Դարձյալ սոցիալ ղեմոկրատական քեֆման մասին մեր սլաքտիայի մեջ: 162 էջ, գինը 1 ռ. 70 կոպ.:

Վ. ԳՍԲՈՒՆԻՍ.— ՌԿ(բ)^Պ տասներկուերորդ համագումարը: 156 էջ, գինը 2 ռ.:

ՇԻՐՎԱՆՉԱԴԵ.— Երկերի լիակատար ժողովածու: Հատոր 8-րդ, 496 էջ, գինը 13 ռ. 80 կոպ.:

ՎԱՆՏԱՆԳ ԱՆԱՆՅԱՆ.— Սևանի ափին: 358 էջ, գինը 16 ռ. 65 կոպ.:

Տ. ՍՅՈՄՈՒՇԿԻՆ.— Ալիսեաք հեռանում է լեռները: Գինը 10 ռ.:

Գ. ԵՂԻՍՏԱՐՅԱՆ.— Ժողովրդական դատարանները սովետական օրինականության համար մղվող պայքարում: 19 էջ, գինը 25 կոպ.:

Գ. Պ. ԳՈՐՇԵՆԻՆ.— Սովետական դատարանը: 109 էջ, գինը 1 ռ. 40 կոպ.:

ԸՆԿԵՐ ԱԳԻՏԱՏՈՐ.

Խնդրում ենք ուղարկել ձեր կարծիքը «Ա-
գիտատորի բլոկնոտ»-ում տպագրված նյութե-
րի մասին: Արդյոք այդ նյութերը բավա-
րում են ձեզ՝ իրենց բովանդակությամբ և
լիզվով: Օգնո՞ւմ են ձեզ ագիտացիոն-մասսա-
յական աշխատանքում:

Գրեցե՛ք նաև, թե ի՞նչպիսի գրույցներ և
նոդվածներ կցանկանայի՛ք կարդալ «Ագիտա-
տորի բլոկնոտ»-ի էջերում: Ի՞նչպիսի հար-
ցերի պատասխաններ, տեղեկատու նյութեր կը-
ցանկանայի՛ք, որ զետեղվեն «Ագիտատորի
բլոկնոտ»-ում:

ԽՍՀՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Отдел Пропаганды и агитации ЦК КП(б)
Армения

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

№ 24

1951 г.

վճ 06076 Պատվեր № 1097 Տիրաժ 9150, գինը 50 կ.

Հայպոլիգրաֆհրատի II տպարան, Երևան,
Կոմունյանցի փ. № 8, 1951 թ.: